

Reisereferat fra studietur Biogass til Sverige 19 – 20. oktober.

Dag 1 ble viet fullt og helt til reise og til å besøke Elmia Husdjur, som er en stor fagmesse for landbruk med spesielt fokus på innendørs mekanisering. Det var mange stands med utstyr for biogassproduksjon.

Dag 2 var avsatt til studiebesøk på svenske biogassanlegg som benytter husdyrgjødsel som substrat.

0800: Avreise for besøk på Brunnsbo Biskopgård, Skara.

På gården er det bygget et to-trinns Götene Gårdsgas AB biogassanlegg som behandler grisegjødsel til biogass. Biogassen blir brukt til kraft/varme-produksjon i en liten CHP med el effekt på ca 45 kW. Strømmen gikk via en 2-veismåler til eget forbruk og overskudd ut på nettet. Varmen går til oppvarming av grisehusene og til tørking av korn. Som backup var installert en gassbrenner tilkopleet varmtvannsanlegget. Bioresten ble lagret i betongtanker med tett overdekning. Bioresten ble brukt på gårdens arealer og erstattet mer mineralgjødsel enn tidligere var tilfelle med rå grisegjødsel.

Kontaktperson for besøket var Per-Ove Persson fra Biogass Skaraborg/Hushållningsselskapet.

Ca 1030: Avreise for å besøke Vadsbo Mjolk AB.

En meget stor økologisk melkeproduksjonsgård organisert som et AS. 1200 melkekyr, 23 000 daa jord. Eierskapet var 9 bønder + Arla og Scan. Hensikten med besøket var å se på lagringslaguner for flytende gjødsel/biorest. Gården hadde 3 MPG laguner, den siste helt nybygget. Det var lærerikt å se byggeteknikken og å høre fra brukeren hvordan de opplevde lagunene i bruk. Lagunene ble valgt fordi de er rimelige å bygge, kan gjenvinnes ved opphør, og lagrer gjødsel/biorest uten tilgang på luft og har dermed minimale tap av N og klimagasser.

Ca1230: Avreise for å besøke Biogas Brålanda/ Gunnar Gustavsson på gården Eriksberg i Brålanda.

Biogas Brålanda er et stort prosjekt hvor flere bønder har inngått et formelt samarbeid om å utvikle biogassproduksjon på større gårdsnivå. Planen er at biogassen på litt sikt skal oppgraderes til drivstoff. Prosjektet har så vidt kommet i gang gjennom at det på Eriksberg er under bygging et større

gårdsbiogassanlegg. Anlegget er en nykonstruksjon, men bygger på velkjente prinsipper. Industriell tenkning er satt inn i «småskala» biogass. Kostnadene ved anlegget er likevel langt høyere pr m³ behandlet gjødsel enn det vi får aksept for i Norge. To gårder vil skaffe ca 16 000 tonn grise gjødsel og investeringen er ca 5 mill SEK, uten oppgraderingsanlegg. Det er konkrete planer om å bygge oppgraderingsanlegg på en nabotomt til biogassanlegget med det første.

Framtidsplanene til Biogas Brålanda som prosjekt er at flere gårder i regionen bygger større gårdsbiogassanlegg og at disse koples sammen med rørgater til felles oppgradering og bruk som drivstoff. Prosjektet administreres fra Innovatum Teknikpark i Trollhättan.

Med på turen var journalist Erling Mysen. Hans artikler i bladet Svin nr 9-2011 ligger ved som pdf kopier.

1. des. 2011

Ivar Sørby

Rådgiver Biogass Østfold 2015

